

8.3.2024

Vesilahden kuntastrategian kärkihanke

Koulumatka- asiointi- ja joukkoliikennejärjestelmien yhteensovittaminen sekä Palveluiden asiakaslähtöinen kehittäminen

Johdanto

Kunnan tehtävänä on huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnista. Ihmisten perustarpeisiin kuuluu oleellisena osana sosiaalinen kanssakäyminen. Se on tärkeää ihmisten hyvinvoinnille ja yhteenkuuluvuuden tunteelle. Vesilahdessa on monia ikäihmisiä, joilla ei ole mahdollisuutta päästä ”ihmisten ilmoille” tai haluamiensa palvelujen piiriin. Ikäryhmälle oleelliset Lähitorin palvelut ovat monelle saavuttamattomissa. Ikäihmisten itsenäistä kotona asumista tukemaan tarvitaan puuttuvien joukkoliikennepalvelujen tilalle palveluliikennettä. Liikuntaa ja muuta terveyttä edistävää toimintaa on jatkossa tarpeellista jatkaa.

Kuljetusvaihtoehdot nykytilanteessa

- Nysse-linja: Narva-kirkonkylä-Lempäälä-Ideapark-Tampere ja takaisin
- Asiointiliikenne: Rämsöön reitti perjantaisin, Krääkkiön reitti perjantaisin, Riehusta kutsutaksina
- ([Joukkoliikenne - Vesilahti](#))
- Sosiaalihuoltolain mukaiset taksikyydit
- (Vammaispalvelulain mukaiset taksikyydit, ei käsitellä tässä yhteydessä)

Kuljetusvaihtoehtojen ongelmat

- Asiointiliikenteen käyttäjiä vähän. (mahdollisten käyttäjien tiedossa?)
- Sosiaalihuoltolain mukaisista kyydeistä päättäminen siirtyi vuoden 2023 alusta Pirhalle. Monilta aikaisemmin taksikyytejä saaneilta ne evättiin kokonaan tai päätettiin maksimimääräksi kahdeksan (8). Pirhan vanhusneuvosto on antanut kaksi kertaa lausunnon aluehallitukselle säännösten tarkastamiseksi, erityisesti kyytien maksimimäärään liittyen. Pirha jatkaa kuitenkin edelleen tiukkaa linjaa uusien hakemusten käsittelyssä.
- Nysse kyselyn perusteella, ks. seuraava kohta.

8.3.2024

Marraskuussa 2023 tehty kysely:**Yleisimmät esteet liikkumiselle olivat (kaikki vastaajat) mm.**

- Narvan heikko joukkoliikennetarjonta iltaisin, aamuisin ja viikonloppuisin Tampereen ja Lempäälän suuntaan ja Kirkonkylälle (Narvasta vain neljä vuoroa, esimerkiksi aamulla pääsee kirkonkylälle, mutta vasta iltapäivällä takaisin.)
- Yleisesti heikko joukkoliikennetarjonta muualla kuin Kirkonkylällä
- Koskenkylästä ei joukkoliikennettä
- Joukkoliikennesyhteyksien puute Nokian suuntaan ja Narvasta eteenpäin

Yleisimmät ratkaisuehdotukset olivat mm.:

- Bussivuoroja lisää koko kuntaan, aamut, illat ja viikonloput korostuvat.
- Liikuntarajoitteisille ja vanhuksille kyytipalvelu kyliltä Kirkonkylälle ja Lempäälään.

Minkä tai mitkä kestäväää liikkumista edistävät parannukset toteuttaisit Vesilahdessa?**Yli 65-vuotiaat: Tekstivastaukset kulkemiseen liittyen (vastauksia yhdistelty)**

- Syöttöliikenne kyliltä kirkonkylään ja Narvaan yleisessä tarpeessa oleviin joukkoliikennevuoroihin ja senioriaikaan (9–14).
- Kuljetukset/syöttöliikenne terveysasemalle ja takaisin. Samalla asiointimahdollisuus kirkonkylässä. Mahdollisuus bussilla Lempäälään, Tampereelle.
- Toteutus tuetuilla pikkubusseilla. Esim. lähtö noin klo 8.30–9.00 Narvasta ja kirkonkylässä perillä noin 2 tuntia.
- Krääkkiöstä Narvaan menopaluu.
- Käynti Lempäälässä pankissa ja apteekissa ja marketissa. Narvan kaupasta saa peruselintarvikkeet mutta on muitakin tuotteita ja palveluita mitä sieltä ei saa.
- Lähitorille (Narva) kuljetukset eri suunnista
- Eläkeläisille mahdollisuus mennä koulukyytiin, jos tilaa on.
- Bussiliikenne myös Nokian suuntaan. Ehkä jonkinlainen palvelubussi Nokian rajalta voisi auttaa.
- Liikuntarajoitteisen kyytipalvelu Koskenkylästä Kirkonkylään ja tarvittaessa Lempäälään. Linja-auto kulkemaan myös Koskenkylästä!

8.3.2024

- Palvelulinja Koskenkylästä Mantereentien kautta Lempäälän keskusta edesauttaisi joukkoliikennettä ja ilmastopäästöjen vähentämistä.
- Palvelubussi Koskenkylästä kauppojen kautta terveysasemalle ja takaisin.
- Palvelu/kutsuliikenne olisi tarpeen. Meitä lähimmälle julkisen liikenteen pysäkillä on matkaa noin 9 km. Sieltä yhteydet kuitenkin niin harvoin, että ei pysty käyttämään asiointiin tms.
- Ois hienoa jos voisi päästä edes Lempäälän asemalle ja takaisin jollakin muulla kun omalla kulkuneuvolla. Voisi jatkaa matkaa Tampereelle teatteriin tai vaikka Taysiin.
- Edes sukkulabussi kirkolle takamailta, että pääsee jatkoyhteydellä Tampereelle. Teatteri yms. kulttuurimatkat ovat mahdottomia viikonloppuisin, kun bussit eivät takamailta kulje.
- Taksia ois viikonloppuna esim. sunnuntai-iltapäivällä tai illan-suussa kiva käyttää, vaikka Lempäälän asemalta kotiin. Yleensä ei onnistu, kun ei ole taksia Lempäälässä eikä Vesilahdessa liikenteessä/vuorossa. (kokemusta on 😊). Taksien saanti vaikeaa.
- Yhteiskuljetuksia lisää (vrt. uimahalli), ellei säännöllinen joukkoliikenne ole mahdollista myös Nokian suuntaan.
- Olen huolissani vanhuksista, jotka eivät pysy nykykehityksen tahdissa ja jotka eivät nykyisin edes kulje bussilla, kun eivät saa rahalla liikkumistaan maksaa.
- esim. Pali bussikuljetuksella omatoimisesti (PALI on Tampereen palvelubussi)
- Ikäihmisten Kuohke-kydyt täytyy palauttaa, että sivukulmalta pääsisi autoton joskus kauppaan tai kyläilemään. HUOM. liittyvät sosiaalihoitolain mukaisiin kyyteihin. Kuohke on Tuomen Kuljetustenhjauskeskus. Nysse-vuoroja lisää.

Ikäihmisten kulkemisen kohteita

- Kirkonkylä; esim. terveyskeskus, kaupat, apteekki, kirjasto ja sen tilaisuudet, harrastukset esim. koululla, kuntosalit, Joutohetkien tapaamiset (perjantai klo 13–15)
- Kirkko ja hautausmaa, tilaisuudet seurakuntatalossa, diakonian lounas maanantaisin
- Pappila (esim. torstain päiväkahvit)
- Olopäivät ja omaishoitajapäivät (seurakunnan järjestämät) keski-
viikkoisin, kumpikin kerran kuussa (kirkonkylässä tai Narvassa
vuorotellen)

8.3.2024

- Narva: esim. kauppa, Narvan kyläkirkko, ompeluseura
- Tuulikallion Senioritalo, jatkossa Ristiveräjä
  - Sorvalan seniorit
  - Lähitori
  - Eläkeläiskerhon ompeluseura
  - Digikahvila
  - Seniorisilmukat (Pirkan opisto)
  - Eläkeliiton tapahtumat
  - Yksittäiset erikseen sovitut senioritilaisuudet
- Onkemaen, Rämsöön jne. tilaisuudet
- Kesällä Laukon kartano ja Rämsöön kesäteatteri

- Lempäälä: esim. asiointi, terveyskeskus, asema
- Tampere: esim. asiointi, kulttuuri-, liikunta- ja urheiluharrastukset (esim. teatteri, konsertti, jääkiekko)
- Nokia: esim. asiointi, uimahalli
- jne.

Pirkanmaan lähitorit

Lähitorilta saat maksutonta neuvontaa ja ohjausta kaikenlaisissa arkeasi askarruttavissa kysymyksissä - ikään katsomatta! Lähitori on alueesi palvelupiste mistä saat tietoa mm. seuraavista asioista: etuuksista, palveluista, asumisesta, harrastus- ja virkistymahdollisuuksista sekä järjestöjen ja yksityisten yritysten toiminnasta. Voit myös osallistua sinua kiinnostaviin ryhmiin tai tapahtumiin ja ideoida uutta mielekästä tekemistä työntekijöidemme kanssa. (Pirkan sivuilta lainattu 6.3.2024).

Lähitoreja on kaikissa Pirkanmaan kunnissa. Lähitoria vetää palveluohjaaja, joka on Pirkan työntekijä.

Vesilahdessa Lähitori on ollut vuodesta 2018 lähtien sijaintipaikkana Tuulikallion Senioritalo Narvassa. Kävijät ovat lähinnä lähietäisyydeltä jalan, pyörällä jne. tai muutaman kilometrin päästä autolla tulevia. Ongelmana on Lähitorin saavutettavuus: Narvan Lähitorille ei ole mahdollista päästä ilman kuljetusta ja toisaalta Narvan Lähitori ei palvele muualla päin Vesilahtea asuvia.

Lähitorin alkuperäinen ajatus oli, että se on siellä, missä ihmiset kokoontuvat. On ajateltu toista Lähitoria kirkonkylälle. Vanhusneuvoston kanta on, että Vesilahdessa pitäisi harkita myös liikkuvaa Lähitoria.

8.3.2024

Kuljetusten perusvaihtoehtoja

Sivistysjohtajan mukaan perusvaihtoehtoja voisivat olla:

- jatkaminen nykyisellä toimintamallilla (kolme sopimusta, koulu-matka-, asiointiliikenne ja sisäiset kuljetukset erikseen) tai
- koulukuljetussopimukseen päivä- tai tuntihinnalla kilpailutettujen ajoneuvojen hyödyntäminen asiointiliikenteessä ja sisäisissä kuljetuksissa. Jälkimmäisessä vaihtoehdossa voi pohtia
  - koulukuljetusten toteuttamisen mahdollisuuksia säännöllisinä vuoroina, joihin voi osallistua myös muita matkustajia tai
  - mahdollisuutta organisoida asiointiliikennettä ja sisäiset kuljetukset koulukuljetusten kiireisten aikojen väliin.
- Kuljetusten kulut muodostuvat pääosin ajoneuvojen määrästä, niiden koosta, palveluajasta sekä kilometreistä. **Lähtökohtana on nykytilanteeseen verrattuna kustannusneutraali ratkaisu.**

Koulukuljetusten toteuttamisen mahdollisuuksia säännöllisinä vuoroina, joihin voi osallistua myös muita matkustajia

Opintopalveluiden mukaan koulukuljetukset elävät paljon. Niissä on mukana jatkuvasti kulkevia ja myös tarpeen tullen kyytiä tarvitsevia koululaisia. Näin ollen myös tietyn reitin mukana olevien koululaisten määrä voi vaihdella, varmaan reittikin. Lähtöpaikkoja nykyisin ovat Rämsoö, Palho-Vakkala (ei periltä), Kehro ja Riuttankulmantie.

Koulukuljetuksissa voisi olla mukana säännöllistä kuljetusta tarvitsevia muita kyytiläisiä. Reitin ja/tai koululaisten määrän muuttuminen aiheuttavat riskitekijän satunnaisten kulkijoiden mukaan ottamiseksi.

Ikäihmisissä saattaa olla sellaisia, jotka tarvitsevat esim. viikoittaista kuljetusta. Vanhusneuvosto ehdottaa, että selvitetään, voisivatko Toisen asteen oppilaitoksissa opiskelevat osallistua koululaiskyyteihin?

Kuljetusehdotuksia sisäiset kuljetukset erikseen / koulukuljetusten kiireisten aikojen väliin

- Kuljetus ympäristöstä Lähitorille Narvaan, asiointi kaupassa, kuljetus kirkonkylään (asiointi, terveysasema), liittymä Lempäälään (ja Tampereelle). Palvelulinja nykyisen asiointiliikenteen pohjalta? Lähitori *tiistai* klo 9–12 (palveluohjaaja klo 9–10, ohjelma klo 10–12)
- Olopäivät / omaishoitajapäivät (srk) (Narva-Kirkonkylä, matkalta), liittymä kirkonkylästä, *keskiviikko* klo 11–14

8.3.2024

- Koskenkylän alueelta kirkonkylään ja takaisin, palvelureitti ja kutsumahdollisuus, yhdistettynä mahdolliseen kirkonkylän Lähitoriin.
- Uimahallikuljetus Valkeakoski/Ideapark → yhdistetty asiointi- ja uimahallikuljetus, mahdollisuus Lempäälä, Valkeakoski; (bussin koko), aika ei saa kasvaa liian pitkäksi (nyt lähtö kirkonkylästä 13.30 Koskenkylän kautta Lempäälään, Valkeakoskelle, takaisin, kesto vajaa 3,5 h), *tiistai*
- Uimahallikuljetus Nokia → asiointiliikenne Nokialle, uimaan + asioille, (bussin koko), (nykyisin koulukuljetusten välissä, lähtö Narvasta klo 10 Tottijärven kautta Nokialle), *torstai*
- Viikonloppuna ei ole joukkoliikennettä Vesilahdesta Lempäälään. Kuljetus Vesilahti-Lempäälä, josta junalla/bussilla Tampereelle asioille, kulttuuri-, liikunta- ja urheiluharrastuksiin. Paluu Tampereelta Lempäälään, josta bussi hakee. *lauantai*
- Laukon taidenäyttely- ja Rämsöön kesäteatterimatkat senioreille, (testamenttilahjoituksen yhteydessä ideoitu)
- Virkistysmatkoja Vesauskodin asukkaille (kuten edellä)

Kuljetusvaihtoehtojen kokeilu ja markkinointi

Kuljetusvaihtoehtojen kokeiluun on varattava riittävästi aikaa. Markkinointi on aloitettava etukäteen, jotta saadaan aidosti kokemustietoa kokeilusta (=väkeä käyttämään palveluita). Markkinoinnissa on erityisesti huomioitava digiä käyttämättömät.

Lopuksi

Vanhusneuvosto on tarvittaessa valmis jatkamaan kuljetusvaihtoehtojen käsittelyä. Tarkoitus on myös tuottaa lisätietoa ikäihmisten tilanteesta Vesilahdessa sisäiseen käyttöön.

Vanhusneuvoston puolesta

Riitta Vatanen

Riitta Vatanen
puheenjohtaja